

ik zou
wel eens
willen weten...

literatuurprijs helmond

CIP-gegevens Koninklijke Bibliotheek Den Haag

Ik zou wel eens willen weten ..., de beste verhalen.

Literatuurprijs 2008, 8e editie

ISBN/EAN: 978-90-808458-3-1

Trefwoord: verhalenbundel

Redactie: Marije Goris-Aerts, Helmond

Ontwerp kافت en vormgeving: Jan de Rooij, Tilburg

Foto kافت: Adriaan van der Ploeg, Rotterdam

Druk: van Stiphout, Helmond

Oplage: 600

Deze uitgave kwam tot stand door samenwerking tussen:

Bibliotheek Helmond-Peel

Literair Café Helmond

Afdeling Communicatie Gemeente Helmond

Een eekhoorn in de tuin

Joop Schaminée

Met een zwaai van mijn arm veeg ik de boeken, schriften en pennen opzij, zodat midden op het bureau een lege plek ontstaat. Voorzichtig leg ik hier de envelop neer, recht voor me. Een postzegel ontbreekt, het handschrift komt me niet bekend voor, er staat geen afzender op de achterkant. Maar het is duidelijk van wie de brief afkomstig is. *Voor mijn grote meid*, staat geschreven op de vaalgele omslag. Ik kijk naar de sierlijke letters, lange uithalen bij de g en de t. De puntjes op de ij vormen een schuine streep. De envelop is mij zojuist door mama gegeven. Ze heeft hem jarenlang voor mij bewaard.

'Hier, voor jou,' had ze gezegd. 'Als je wilt, kunnen we er samen over praten.' Meer voegde ze er niet aan toe. Mama voelde zeker aan dat ik liever alleen wilde zijn. Zonder te antwoorden heb ik de envelop aangepakt en ben doorgelopen naar mijn kamer.

Mijn handen liggen op het bureaublad, aan weerskanten van de envelop, als een galerij van zuilen, alsof ze hem willen beschermen. Nu pas voel ik de emoties boven komen. Als ik even later de envelop aan de rand probeer los te scheuren, merk ik dat mijn vingers trillen. Mijn keel is dik. Ik slik een paar keer, maar het gezwollen gevoel achter in mijn mond blijft. Met de punt van een schaar rits ik de envelop verder open en zie dat er een brief insteekt die slechts uit één velletje bestaat. Het papier is zorgvuldig in vieren gevouwen, eerst over de lengte en daarna over de breedte. Alsof het een geheim document betreft, vouw ik de brief langzaam open.

Als je dit leest, ben ik al jarenlang dood, begraven en misschien zelfs vergeten, opent de brief. Geen datum, geen aanhef. De dokters geven me weinig hoop. Nog hooguit een paar weken heb ik te leven, waarschijnlijk korter. Ze hebben me verteld dat ik afscheid moet nemen, maar hoe moet dat? Niemand heeft mij ooit geleerd hoe je afscheid moet nemen. Voorgoed afscheid, vaarwel zonder tot ziens. Hoe kan ik afscheid nemen van mama, van jou. Hier maakt de pen een kras over het papier, alsof hij mij mee naar beneden wilt trekken. De u van de ou wordt uitgerekt tot een letter die niet bestaat. Iets lager op de pagina begint een nieuwe zin. Gebogen over jouw bedje sta ik hier, en kijk naar je onschuldige gezicht. Met mijn handen houd ik de metalen reling vast die boven langs het ledikant loopt,

de polsen naar jou toegekeerd. Het metaal voelt koud aan. Twee vochtvlekken laten zien dat mijn lichaam warmte afgeeft. Hoelang nog? In gedachten probeer ik mijn kinderbedje voor de geest te halen, maar ik heb er geen herinnering aan. Dit moment mag niet verloren gaan, ik wil het vasthouden, voor altijd met je delen. Mama heeft je lekker warm ingestopt, het laken en de deken om de matras heen geslagen, zodat je keurig op je rug blijft liggen. Wiegendood, daar is ze bang voor. Het klinkt een beetje vreemd, als ik dat nu schrijf. Je ogen zijn geopend, maar ik weet niet of jij naar mij kijkt. Als donkere knikkers staren ze de ruimte in, onpeilbaar. Het licht van het lampje boven je ledikant glinstert in je pupillen. Even is er een kleine stuip en schudt je hele lichaam. Een rimpeling onder het wollen dekentje. Als in een reflex tuit je de mond en maken je lippen korte, zui-gende bewegingen.

Mijn ogen glijden over de letters die vijftien jaar geleden zijn opgeschreven. De huid van mijn vingertoppen strijkt zachtjes over het papier. Teder raak ik enkele grauwe vlekken aan, die een ruw oppervlak hebben. Ik denk dat het van tranen is. Gespannen lees ik verder.

Ik zou zo graag willen weten waar je bent als je dit leest. Wie je dan bent, dit kleine mensje dat hier voor me ligt. Ik zal mama vragen dit schrijven te bewaren totdat je oud genoeg bent om het te lezen. Dit schrijven. Mama heeft me veel verhalen over je verteld, dat je er altijd moeite mee had het formele te doorbreken. Even hef ik mijn hoofd op van het papier, maar al snel lees ik verder. Wie weet, waar ik ben, wanneer je deze brief onder ogen krijgt? Misschien ben ik een van de sterren, die je kunt zoeken als je vanavond uit het raam naar buiten kijkt. Toen mijn oma stierf, is me dat verteld. Ze was een ster geworden, waar ik 's avonds naar zou kunnen kijken als ik haar zou missen. Misschien ben ik een druppel water die via een beek naar de rivier stroomt, dan in de zee, optrekt in een wolk, en in de winter als een sneeuwvlok naar beneden dwarrelt. Misschien ben ik een blaadje geworden aan de grote beuk voor ons huis. Ons huis... Wie weet of jullie daar nog wonen. Misschien heeft mama een nieuwe vriend en zijn jullie verhuisd.

Dikke tranen dringen in mijn ogen en bemoeilijken het verder lezen. Mijn vingers rusten op de plek waar ik gebleven was.

'Ja, papa,' fluister ik met zachte stem, 'mama heeft een nieuwe vriend, maar hij is niet zo leuk als jij.' Jarenlang zijn we alleen geweest,

mama en ik. Maar de tijd heelt al wonden, zo wordt gezegd, en dus zijn we alweer een tijdje met zijn drieën. Ik voel nieuwe energie in me stromen. Mijn stem wordt krachtiger en luidop spreek ik verder.

‘En nee, papa, we zijn niet verhuisd. De boom staat er nog steeds. De bladeren van zijn kruin maken dat er geen fel zonlicht onze woonkamer binnenvalt. Soms maken mensen daar een opmerking over. “Kap die boom toch om, hij maakt jullie huis zo donker.” Maar ik vind dat juist prettig. De boom is groot en sterk. Hij filtert het licht. En, weet je, twee weken geleden ben ik weer naar school gegaan. Ik zit nu in de vierde klas, met andere kinderen om me heen. En ik heb al een nieuwe vriendin gemaakt. Ze heet Inez. Ik weet zeker dat je haar heel leuk zult vinden’. Ik schraap mijn keel en denk aan Inez, die nu thuis een kop thee drinkt met haar moeder of op haar kamer achter haar bureau zit om huiswerk te maken.

‘De mooiste plek op school is het tekenlokaal, want daar kun je vrij naar buiten kijken. De grote ramen laten veel licht binnen. Op het grasveld staat een sierlijke berk, die vanmiddag helemaal goud kleurde in het lage licht van de zon. We zagen een eekhoortje, dat zich telkens achter de stam verborg als hij merkte dat hij door ons werd bespied. De tekenlerares vond het helemaal niet erg dat we waren afgeleid. Ze vertelde dat we er maar goed naar moesten kijken, dan zouden we de volgende week onze indrukken in een opdracht kunnen uitwerken. Je had hem moeten zien, papa, met zijn guitige oogjes.’

Hier stukt mijn stem. Als ik mijn hoofd schud, valt er een traan op het papier van de brief. Ik wil niet dat de inkt van de woorden uitloopt en behoedzaam dep ik het vocht op met de mouw van mijn trui die los over mijn schouders hangt. Ik draai het velletje papier om aan de achterkant verder te lezen.

Wat is het verschil tussen nu en dan, tussen hier en daar? Ik beloof je, liefste, lieve meid, dat ik je nooit zal vergeten. Misschien kom ik je opzoeken, als je in de grote wereld je eigen weg gaat. Als een zwaluw zal ik door de lucht cirkelen, in ronde letters woorden voor jou schrijven. Wist je dat zwaluwen hun jongen in de lucht voeren? Het gaat heel snel. Even staan ze stil in de lucht, geven een haft, een vlinder of een ander insect over, en draaien dan weer verder in sierlijke bochten. Als een eekhoortje zal ik door de bomen klauteren en me af en toe langs een stam naar beneden laten zakken, op zoek naar jou.

Mijn ogen richten zich op van het papier en staren wezenloos in de ruimte. Wat is het verschil tussen hier en daar? Mijn vader staat aan de rand van het bed en buigt zich over mij heen. Ik trek de warme trui strak om me heen, de mouwen knoop ik dicht over mijn borst. Zo zal ik blijven zitten, zonder te bewegen, vastgeklemd als vijftien jaar geleden. Het licht van de lamp op mijn bureau weerkaatst in mijn pupillen. Bruine knikkers zijn het, waarin het licht een tijdloos spel speelt. Mijn mond trekt een beetje samen en mijn lippen krullen naar buiten. Als voor een kus.